

На основу члана 68. Закона о основама система образовања и васпитања (СЛ.ГЛ.РС. 88/2017), Тим за развој школског програма ОШ „Свети Сава” из Кикинде на састанку одржаном дана 30.10.2020. године донео је одлуку о анексу на „Школски програма 2018-2022. године“ и упућује је Школском одбору на усвајање

АНЕКС
на Школски програм

измене и допуне наставног плана за први и други циклус основног образовања и васпитања и наставног програма за први, трећи, седми и осми разред основног образовања и васпитања

М П

Вођа Тима за развој школског програма

Мирослав Грујић

На основу Правилника о изменама и допунама Правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018), Правилника о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије, Просветни гласник бр. 6/2017, 8/2017, 9/2017 и 12/2018), Правилника о изменама и допунама Правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018) и Правилника о изменама и допунама Правилника о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018) доноси се Анекс на школски програм.

Почев од школске 2017/2018. ученици петог разреда, од школске 2019/2020. ученици другог и шестог разреда, а од 2020/2021. ученици трећег и седмог разреда настављају стицање основношколског образовања и васпитања по новом наставном плану и програму, у складу са Правилником о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије, Просветни гласник бр. 6/07, 2/10, 3/11, 1/13, 4/13, 11/16, 6/2017 и 12/2018), Правилником о изменама и допунама Правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018), Правилником о изменама и допунама Правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018) и Правилником о изменама и допунама Правилника о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије - Просветни гласник бр. 12/2018), Правилником о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1.

Од 2020/21. у првом разреду се уводи нови наставни предмет Дигитални свет.

Нови наставни план и програм, између осталог, у петом разреду предвиђа изучавање три нова наставна предмета и то: техника и технологија, физичко и здравствено васпитање и информатика и рачунарство.

Наставни предмет информатика и рачунарство, ученици петог разреда у школској 2017/2018. години изучавају у статусу обавезног наставног предмета, те ће услед промене статуса (ранији статус је изборни предмет) наставом овог предмета бити обухваћени сви ученици петог разреда, од школске 2018/2019 сви ученици шестог, од школске 2019/2020. године сви ученици седмог разреда, а од школске 2020/2021. године сви ученици осмог разреда.

За наставни план основног образовања и васпитања и за програме обавезних и изборних предмета са начинима и поступцима за остваривање, на основу Стручног упутства о начину израде школске документације од 27.8.2014. бр.119-01-346/1/2014-01 наводимо само назив и број Службеног гласника у ком су објављени:

Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије, Просветни гласник бр. 6/2017 од 6. јула 2017.) који прописује:

- наставни план за пети и шести разред основног образовања и васпитања
- наставни програм обавезног предмета ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА за пети разред и упутство за остваривање
- наставни програм обавезног предмета ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ за пети разред и упутство за остваривање
- наставни програм новог обавезног предмета ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО за пети разред и упутство за остваривање

Програмске активности изборних наставних предмета са прописане листе В према претходно важећем наставном плану и програму у новом наставном плану, почевши од петог разреда школске 2017/2018.године, реализују се као слободне наставне активности од којих ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

Слободне наставне активности могу да буду друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне.

1. НАСТАВНИ ПЛАНОВИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА

ЗА 1. и 3. РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик _____ језик ¹	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи језик ²	2	72	2	72
3.	Страни језик	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	-	-
УКУПНО: А		20-22*	720-792*	684-756*	684-756*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ				
1	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО: А + Б		21-23*	756-828*	20-22*	720-792*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	20-22*	720-792*	20-22*	720-792*
2.	Пројектна настава ⁵	-	-	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-
5.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36

2.	Ваннаставне активности ⁶	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

¹ Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

³ Ученик бира један од понуђених изборних програма.

⁴ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.

⁵ Пројектна настава је обавезна за све ученике.

⁶ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног предмета.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. *Пројектна настава* се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и, како показују резултати најновијих истраживања, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на *коришћење ИКТ у пројектним активностима* што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе учбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Наведене исходе могуће је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика, укључујући и могућност да само наставник располаже дигиталним уређајем. Наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Ако наставник предвиђа коришћење апликације на таблети или мобилном телефону, он мора да буде сигуран да те активности нису неповољне за ученике који немају приступ таквој технологији код куће. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

Корелација: Српски језик, математика, свет око нас, музичка култура, ликовна култура

Компетенције које развија: компетенција за учење, дигитална компетенција, естетичка компетенција, рад с подацима и сарадња информацијама, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према окоolini, решавање проблема

НАСТАВНИ ПРОГРАМИ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРВИ ЦИКЛУС

5. а) НАСТАВНИ ПРОГРАМИ РАДА ЗА ОБАВЕЗНЕ НАСТАВНЕ ПРЕДМЕТЕ

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ДИГИТАЛНИ СВЕТ

1. разред

Циљ предмета је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада, живота људи и креативног изражавања пре и после појаве дигиталних уређаја; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја и на који начин могу да допринесу упознавању културне баштине; – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности и зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; 	<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВО 18 часова</p> <p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА 8 часова</p> <p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА 8 часова</p>	<p>Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.</p> <p>Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).</p> <p>Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); – доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја. 		<p>Тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму.</p> <p>Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.</p>
---	--	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

3. разред

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; – разуме идеје књижевног дела; – уочи основне одлике народне бајке; – разликује народну од ауторске бајке; – представи главне особине јунака; – уочи основне одлике народне епске песме; – уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; – разликује опис од приповедања у књижевном делу; – покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; – уочи хумор у књижевном делу; – чита текст поштујући интонацију 	КЊИЖЕВНОСТ	<p>Књижевни текстови: лирска и епска поезија, проза, драмски текстови, популарни и информативни текстови, домаћа лектира</p> <p>Књижевни појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лирска, епска песма, химна – народна бајка, роман – поређење, персонификација (ниво препознавања), – опис, дијалог, приповедање, – епски јунак, драмска радња
	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	<p>Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (1. и 2. модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива, празника, наслова књига; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: <i>-ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки</i>). Речца <i>не</i> уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, ... Сугласник <i>ј</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).</p>
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски</p>

<p>реченице/стиха;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – споји више реченица у краћу и дужу целину; – препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости. 		<p>разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богађење речника: речи истог или сличног значења; супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче, мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).</p> <p>Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста</p>
--	--	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА МАТЕМАТИКУ

3. разред

Циљ учења предмета *математика* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1.000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1.000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; – одреди десетице и стотине најближе датом броју; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; 	БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \times x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$). Бројеви прве хиљаде.

<p>– реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; – уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$); – упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са – упореди разломке облика са једнаким именицима.</p>		<p>Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \times x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$). Упоредивање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном децималом.</p>
<p>– резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм); – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање.</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p>	<p>Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>
<p>– чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; – упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); – измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); – примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ПРИРОДА И ДРУШТВО

3. разред

Циљ учења предмета *свет око нас* јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; – очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – примени мере заштите од заразних болести; – се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; – користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; 	МОЈ КРАЈ	<p>Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом крају. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај. Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; • Водене животне заједнице: баре, језера и реке. <p>Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница, вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).</p>
	Прошло ст	Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична

<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; – повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – разликује повратне и неповратне промене материјала; – уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; – одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); – повеже резултате рада са уложеним трудом. 		<p>прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, игре.</p>
	Кретање	<p>Кретање тела по путањи (правилнијско и криволинијско). Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. Дејство Земљине теже – падање тела. Утицај облика тела на брзину падања. Извори светлости (природни и вештачки). Како настаје сенка – облик и величина сенке. Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.</p>
	Материјал и	<p>Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала. Ваздух као топлотни изолатор у природи и животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ

3. разред

Циљ учења предмета *ликовна култура* је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	А	

<ul style="list-style-type: none"> – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; – укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; – распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; – разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. 	МАТЕРИЈА ЛИ	<p>Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре.</p> <p>Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.</p>
	СПОРАЗУМ ЕВАЊЕ	<p>Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.</p> <p>Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет.</p> <p>Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...</p>
	КОМПОЗИЦИЈ А	<p>Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа.</p> <p>Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.</p>
	ПРОСТОР	<p>Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници...</p> <p>Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама...</p> <p>Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ

3. разред

Циљ учења предмета *музичка култура* је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

<ul style="list-style-type: none"> – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском висином; – комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; – свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; – ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама. 	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.</p>
	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це</i>² Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од <i>це</i>¹ до <i>ге</i>¹). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.</p>
	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

3. разред

Циљ учења предмета *физичко и здравствено васпитање* је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	
<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; - правилно изводи и контролише покрете у 	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<p>Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>	
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	<p>Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником.</p>
		Спортска гимнастика	<p>Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди.</p>
		Основе тимских, спортских и елементарних игара	<p>Између четири ватре Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“.</p>
		Плес и ритмика	<p>Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази.</p>
		Пливање	<p>Прилагођавање на водену средину и основна обука пливања.</p>
		Полигони	<p>Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>
	Култура вежбања и играња	<p>Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Футсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј“ (навијање, победа, пораз).</p>	

<p>различитим кретањима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - прати промене у тежини и висини код себе и других; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - користи здраве намирнице у исхрани; - повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању. 			Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности.
		Здравствено васпитање	Моје срце – пулс. Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде.
		Полигони	Кобиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара; фер плеј. Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристojно.
		Здравствен о васпитање	Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и кости мога тела. Телесни развој. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

3. разред

Циљ учења програма *грађанско васпитање* је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - својим понашањем показује да прихвата различитост других; - препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; - се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; - препознаје примере 	<p>ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни</p>	<p>Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници.</p> <p>Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаки и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности.</p> <p>Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права.</p> <p>Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаки су, све девојчице су,</p>

<p>солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, 	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Ја и други у локалној заједници</p>	<p>сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију.</p> <p>Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.</p> <p>Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, културним и уметничким активностима.</p> <p>Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари.</p> <p>Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници.</p> <p>Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.</p>
--	---	---

<p>образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;</p> <p>– испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду;</p> <p>– заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи</p>	<p>Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажалења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности.</p> <p>Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.</p>
	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници</p>	<p>Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке</p>	<p>-развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; -поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског</p>	<p>ЈЕЗИК Граматика Правопис Ортоепија КЊИЖЕВНОСТ Лектира Тумачење текста Књижевнотеоријски појмови</p>	<p>-ученицима се језик представља и тумачи као систем - ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком -Поступност се обезбеђује самим избором и распоредом наставних садржаја -Селективност се остварује</p>

<p>компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>	<p>језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком -развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; -поступно оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм); -развијање поштовања према културној баштини - неговање културног идентитета и народне традиције</p>	<p>(Лирика, Епика, Драма) Функционални појмови Читање Разумевање прочитаног</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Основни облици усменог и писменог изражавања Усмена и писмена вежбања</p>	<p>избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. -садржаје из <i>акцентологије</i> не треба обрађивати као посебне наставне јединице -Правопис се савлађује путем систематских вежбања, -подстицање мисаоног осамостаљивања ученика -континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом; -повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста; -побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама; -<i>Функционални појмови</i> се не обрађују посебно, већ се у току наставе указује на њихова примењена значења</p>
---	--	--	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ наставе енглеског језика јесте да ученици овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика. Циљ наставе енглеског језика јесте да ученици развијају сазнајне и интелектуалне способности, своје</p>	<p>глобално, детаљно и селективно разумевање различитих усмених текстова о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута, које чује уживо или са аудио-визуелних записа; - разумевање и реаговање на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу; - разумевање реклама, радио и ТВ емисија блиских интересовањима ученика или значајних за младе, као и о темама</p>	<p>КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ - изражавање својих утисака, осећања и аргументованог мишљења и ставова у вези са темама које су предвиђене програмом и говорење о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и ван ње; - размењивање информација са саговорницима, као и мишљења и ставова о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе; - вођење разговора о познатим темама, одржавање континуитета и завршавање раговора; - писање текстова дужине до 140 до 160 речи којима описује догађаје и лична</p>	<p>разговор, дијалог, рад са текстом, решавање проблема, технике рационалног учења потрага за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, аудио материјал), решавање мање или више сложених задатака са јасним поступком</p>

<p>хуманистичке, моралне и естетске ставове, да стичу позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, да стичу свест и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Ученик треба да усвоји основна знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p>	<p>образовног карактера из популарне науке; - разумевање усмених текстова које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања; - глобално, детаљно и селективно разумевање различитих писаних текстова о темама из свакодневног живота ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања и чија дужина зависи од чињенице у коликој мери ученик познаје дату тему и контекст; - разумевање дијалога (до 15 реплика/питања и одговора), прича друге врсте текстова и песама о темама, садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом које чује уживо или са аудио-визуелних записа; - разумевање општег садржаја и издвајање кључних информација из краћих аутентичних текстова после 1-2 слушања; - разумевање и реаговање на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу; - разумевање краћих реклама, радио и ТВ емисија о темама предвиђеним наставним програмом; - разумевање текстова (до 150 речи) које садрже већи проценат познатих језичких елемената, интернационализама, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика; - разумевање и адекватно интерпретирање</p>	<p>искуства; - писање порука и писама различитог садржаја; - усмено преношење суштине поруке са матерњег на енглески језик и обрнуто; - писмено преношење једноставне поруке и објашњења; - препричавање садржаја усменог или писаног текста; - изражавање утиска и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту коришћењем вербалних и невербалних средстава изражавања; - препознавање у тексту елемената културе чији језик учи; - увиђање сличности и разликаса матичном и другим културама; - препознавање и коришћење граматичких садржаја предвиђеним наставним програмом; - поштовање основних правила смисленог повезивања реченица у шире целине; - коришћење језика у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације; - уочавање сличности и разлика између матерњег и енглеског језика; - разумевање значаја употребе интернационализама- Представљање себе и других Знају да изразе правила у школи уз употребу модалних глагола have to, need, must, should; разумеју и дају јасна упутства и команде; знају да размене мишљења и ставове коришћењем познатих морфосинтаксичких структура и лексике; знају да изнесу своје мишљење и став о дозвољеним/недозвољеним активностима у школи- Поздрављање -Постављање и одговарање на питања -Молбе и изрази захвалности -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности -Изражавање допадања/недопадања -Изражавање физичких сензација и потреба -Именоване активности (у вези са темама) - Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>) - Давање и тражење информација о</p>	<p>и циљем ОБЛИЦИ: индивидуални рад, колективни рад, рад у пару, групни рад -циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; -уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала; -настава се заснива и на социјалној интеракцији -сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају -знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности</p>
---	--	--	--

	<p>садржаја илустрованих текстова коришћењем језичких елемената предвиђених наставним програмом; - проналажење и издвајање предвидљивих информација у текстовима из свакодневног окружења; - извођење закључка о могућем значењу непознатих речи ослањањем на општи смисао текста са темом из свакодневног живота; - разумевање краћих текстова у вези са градивом других предмета, ослањајући се на општи смисао текста и претходно стечена знања; -разуме и реагује у односу на усмени текст</p> <p>-усмено и писмено се изражава у вези са предвиђеним темама (до 70 речи)</p> <p>-чита текст са разумевањем (до 150 речи)</p> <p>-преноси и преводи кратке поруке</p> <p>-користи граматичке садржаје предвиђене програмом</p>	<p>себи и другима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тражење и давање обавештења - Описивање лица и предмета - Изрицање забране и реаговање на забрану - Изражавање припадања и поседовања - Тражење и давање обавештења о времену на часовнику - Скретање пажње - Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања -Исказивање извињења и оправдања <p>Упознају се са проблемима животне средине окружења; знају да дају предлоге за решење проблема; знају да дају информације о људима и стварима; Усвајају вокабулар на тему уметности и знају да изразе допадање/недопадање; знају да изразе планове и</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</p> <p>Именице, Члан, Придеви, Заменице Детерминатори, Предлози, Глаголи, Бројеви</p> <p>Упитне реченице Везници</p> <p>Глаголска времена / актив/ пасив</p>	
--	--	--	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Општи циљ наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. Остали циљеви и задаци наставе музичке културе су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; 	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изводе музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи - користе музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - усвајају нове елементе музичке писмености; - импровизују мелодије на задати текст; - препознају врсту жичаних 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ</p>	<p>Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу, а наставна јединица је увек уметничко дело. Настава музичке културе остварује се кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - певање, свирање и основе музичке писмености; - слушање музике; - дечје музичко стваралаштво;

<ul style="list-style-type: none"> - развијање осетљивости за музичке вредности; - неговање способности извођења музике (певање/свирање); - стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука; - подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике); - развијање критичког мишљења; - упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности; 	<p>инструмента по изгледу и звуку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опишу начин добијања тона код жичаних инструмената; - слушају вредна дела уметничке и народне музике; - повежу различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; - објасне како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); - уоче основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму - разликују музичке форме барока и класицизма; - идентификују репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; - користе могућности ИКТ-а за самостално истраживање; 	И	<ul style="list-style-type: none"> - усвајање знања о музичким стилевима и разумевање друштвено-историјског контекста настанка уметничких дела. <p>Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине. Упознавањем са извођачко-техничким могућностима музичких инструмената ученици развијају способност препознавања инструмента или групе према врсти композиције у оквиру датог музичког стила.</p>
--	---	---	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ЛИКОВНУ КУЛТУРУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и</p>	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за 	<p>ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИ ЈА</p>	<p>Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска.</p> <p>Пропорције. Пропорције главе и тела.</p> <p>Перспектива. Колористичка,</p>

<p>да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.</p>	<p>стваралачки рад;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима. 	<p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>УМЕТНОСТ ОКО НАС</p>	<p>ваздушна, линеарна перспектива.</p> <p>Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат.</p> <p>Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет.</p> <p>Анимација. Процес креирања, стори борд.</p> <p>Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука.</p> <p>Презентације.</p> <p>Уметност и технологија. Уметничка занимања и продукти. Савремена технологија и уметност.</p> <p>Уметност око нас. Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције... Наслеђе.</p>
--	---	---	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ИСТОРИЈУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединача и група 	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА</p> <p>(до средине XIX</p>	<p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p> <p>Индустијска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе).</p> <p>Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма).</p>

<p>мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.</p>	<p>насталих у новом веку; препознаје основне карактеристике различитих идеологија; анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора</p>	<p>века) ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА</p>	<p>Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић. Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез</p>
--	---	---	---

	<p>различитог порекла; очичи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; употреби податке из графикана и табела у елементарном истраживању; презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; раздваја битно од небитног у историјској наративи; препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва;</p> <p>идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>	<p>Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, кнез Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић.</p> <p>Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).</p> <p>Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).</p> <p>Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима).</p> <p>Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтони, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).</p> <p>Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.</p>
--	---	--

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ГЕОГРАФИЈУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Циљ учења Географије је да	Ученик ће бити у стању да: дефинише границе континента и	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност

<p>ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.</p>	<p>показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; проналази на карти државе проучаване регије и именује их; приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; објасни формирање политичке карте света; објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска</p>	<p>ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ АЗИЈА АФРИКА СЕВЕРНА АМЕРИКА ЈУЖНА АМЕРИКА АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ</p>	<p>географског простора. Јужна Европа – културно- цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса. Географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.</p>
--	---	--	---

<p>експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; доводи у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; описује улогу међународних организација у свету.</p>	<p>Географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка. Географски положај, границе, величина и регионална подела, природне одлике, становништво, насеља, привреда Северне Америке. Политичка подела, географски положај, границе, величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда Јужне Америке. Политичка подела. Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике, колонијални период и становништво, насеља, привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела. Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања.</p>
--	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА БИОЛОГИЈУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ наставе биологије у основној школи је да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја упознају основне појмове о живом свету, његовом историјском развоју, природним појавама и законитостима које у њему владају. Изучавањем биологије код ученика</p>	<p>Ученик треба да: –прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; –упореди бесполно и полно размножавање; –идентификује разлике између митозе и мејозе; –шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; –користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; –табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; –разматра, у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени –одреди положај организма на дрвету живота на</p>	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (9) ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ (29)</p>	<p>Наставне теме су логички распоређене, а обрађују садржаје из биологије. Наставник при обради садржаја треба да инсистира на повезивању са темама из свакодневног живота и на формирању</p>

<p>треба развијати основну научну писменост, логичко расуђивање, способност критичког мишљења, свест о властитом положају у природи, објективност и логичко расуђивање, љубав према природи и осећање дужности да чувају и заштите природу, да развијају хигијенске навике и здравствену културу</p>	<p>основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; –упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота, –користи микроскоп и лабораторијски прибор; –повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; –одреди положај човекових органа и њихову улогу; –користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање препарата; –хумано поступа према организмима које истражује.имени. –разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; –повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста фосила –идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; –илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; –анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; –идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; –анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; –идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимичја); –планира време за рад, одмор и рекреацију; –доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; –аргументује предности вакцинације; –примени поступке збрињавања лакших облика крварења;</p>	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНО-СТ ЖИВОТА (7)</p> <p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (17)</p> <p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (10)</p>	<p>ставова ученика о биолошким темама. Приликом израде планова рада (глобалног и оперативног) треба предвидети око 50% часова за обраду новог градива и око 50% за друге типове часова, укључујући и излазак у природу. Вербално-текстуалне методе треба да буду мање заступљене, а предност треба дати практичном раду, активностима ван учионице и демонстративно – илустративним методама.</p>
--	--	--	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ТЕХНИКУ И ТЕХНОЛОГИЈУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи,</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: –повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; –повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; –анализира да ли је коришћење одређене познате технике и</p>	<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>САОБРАЋАЈ ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије.</p>

<p>животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.</p>	<p>технологије у складу са очувањем животне средине; –истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; –разликује врсте транспортних машина; –повезује занимања у области машинства са сопственим интересовањима; –повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; –провери техничку исправност бицикла; –демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда; –самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; –користи CAD технологију за креирање техничке документације; –образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; –управља моделима користећи рачунар; –објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; –аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; –идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; –користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; –врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; –објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; –образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације</p>	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА А КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Е</p>	<p>Професије (занимања) у области машинства. Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају. Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота. Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање</p>
--	---	--	--

	<p>производних процеса; –објасни основе конструкције робота; –класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом; –самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; –изради производ у складу са принципима безбедности на раду; –тимски представи идеју, потупак израде и производ; –креира рекламу за израђен производ; –врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; –процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).</p>	<p>задатка. Самосталан /тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.</p>
--	---	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и</p>	<p>На крају шестог разреда, ученик треба да: -разуме кратке дијалоге и монолошка излагања до 12 реченица -разуме једноставне песме -реагује на кратка упутства -разуме смисао писаних порука до 100 речи -ступа у дијалог од 8 до 10 реплика -разуме упутства за вежбање у уџбенику -чита у себи и на</p>	<p><i>Теме обрађене у 5. и 6. разреду се проширују:</i> Школа Ја и моји другови, хобији Породица и блиско окружење, Осећања Празници и распуст Мој дом, намештај, моја соба Медији- компјутер, интернет Празници и фестивали, Рођендан Делови тела и одећа, Спортови Окружење, места у граду и превозна средства Остало - годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана, - бројеви до 100 -редни бројеви до 31 - основни подаци о земљи земљама чији се језик учи Граматички садржаји</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; -знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; -настава се заснива и на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора -учионица постаје простор који је</p>

културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика	глас	Реченица Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику Именице (заједничке, властите) Члан; Негација; Заменице; Придеви Предлози; Прилози; Глаголи; Бројеви, Основни до 100, редни до 31.	могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; -наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; -Вежбе слушања -Рад у паровима, малим и великим групама -уџбеници постају извори активности
--	------	--	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ИНФОРМАТИКУ И РАЧУНАРСТВО (ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ)

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ образовно-васпитног рада изборног програма је да се ученици оспособе за коришћење рачунара. Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; – објасни појмове хипервезе и хипертекст; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; 	<p>Информационо-комуникационе технологије (10) Дигитална писменост (4) Рачунарство (14) Пројектни задатак за теме ИКТ и Дигитална писменост (4) Пројектни задатак за теме Рачунарство (4)</p>	<p>Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и СМЈК модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда гиф анимација. Коришћење алата за снимање екрана. URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама/упитницима...) у облаку. Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцрта вање геометријских облика. Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ИНФОРМАТИКУ И РАЧУНАРСТВО (ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ)

8. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Општи циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање основних појмова из информатике и рачунарства; - развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду; - оспособљавање за рад на рачунару; - подстицање креативног рада на рачунару. 	<p>ТАБЕЛАРНИ ПРОРАЧУНИ (10)</p> <p>ИЗБОРНИ МОДУЛИ (10)</p> <p>ИЗРАДА САМОСТАЛНОГ ПРОЈЕКТА (14)</p>	<p>Радна свеска и радни лист. Објаснити радно окружење и основне елементе прозора. Објаснити појмове: радна свеска, радни лист, ћелија, редови, колоне, адреса ћелије. Обрадити кроз вежбу рад у радној свесци (чување, брисање, премештање и копирање, отварање нове и постојеће радне свеске), кретање кроз радни лист (помоћу миша и тастатуре), убацивање новог радног листа, брисање радног листа, промену имена, копирање и померање радних листова. Показати селекцију ћелије, реда, колоне и целог радног листа. Вежбати селекцију суседних и несуседних ћелија, редова и колоне. Вежбати промену ширине редова и колоне.</p> <p>Препоручује се наставнику да осам часова посвети изради задатака у програмском језику који је изучаван у VI и VII разреду. Задаци за вежбу могу бити неке од следећих тема: сортирање, евиденција присуства, просечна оцена,</p> <p>Обновити са ученицима појмове као што су сервиси интернета, презентације на интернету, мапа и структура презентација на мрежи, појам сајта, преузимање материјала са других презентација, ауторска права на интернету и друго.</p> <p>Израду презентација на мрежи започети радом са језиком HTML. Објаснити основе језика HTML. У оквиру наставних јединица које следе направити једоставну презентацију на мрежи.</p> <p>Обраду језика HTML и израду једноставне презентације на мрежи поделити на следеће целине:</p> <ul style="list-style-type: none"> Основни елементи језика HTML Боја и слика за позадину Рад на тексту Рад на слици Хиперлинк

НАСТАВНИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

7.разред

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
<ul style="list-style-type: none"> - одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; - користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама; - упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима; - примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; - примени атлетске дисциплине у складу са правилима; - развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике; - одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; - примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности; - изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; - примени основна правила тимских и спортских игара; 	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		<p>Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	<p>Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (леђна техника). Бацање „вортекс-а“. Четворобој</p>

<ul style="list-style-type: none"> - користи усвојене елементе технике у спортским играма; - примени основне тактичке елемете; - учествује на унутар одељенским такмичењима; - изведе кретања у различитом ритму; - игра народно коло - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; - изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу; - плива техником краула и леђног краула и прсном техником; - преплива најмање 50m - процени своје способности и вештине у води; - скочи у воду на ноге и на главу. - рони у дужину у складу са својим могућностима - поштује правила понашања у води, и око водене средине; - уочи ризичне ситуације у води и око ње; - вреднује утицај примењених вежби на организам - одреди ниво сопствене дневне физичке активности; - користи вежбе ради побољшања својих физичких способности; - предвиди елиминише последице недовољне физичке активности - примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; - примерено се понаша као учесник или посматрач на 		<p>Спортска гимнастика</p>	<p>Основни садржаји: Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе:ж</p>
		<p>Тимске и спортске игре</p>	<p>Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Активност по избору</p>
		<p>Плес и ритмика</p>	<p>Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Народна коло „Моравац“. Народна коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер.</p>
		<p>Пливање и Ватерполо</p>	<p>Пливање Техника крауле, леђног краула и прсног пливања. Одржавање на води на разне начине и самопомоћ. Роњење у дужину 10-15m. Скокови на ноге и главу. Мешовито пливање. Игре у води. Помоћ другима у води Ватерполо Пливање са лоптом. Хватање и додавање. Основни елементи тактике и игра.</p>

<p>такмичењима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - решава конфликте на друштвено прихватљив начин; - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; - прихвати победу и пораз; - процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање; - примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; - вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; - подстиче породицу на редовно вежбање; - повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; - планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; - разликује здраве од нездравих облика исхране - правилно користи додатке исхрани; - примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; - правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; - чува животну средину током вежбања; - анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци; 		Полигони	<p>Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p> <p>Полигон са препрекама</p>
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	<p>Подела моторичких способности.</p> <p>Функција срчано-дисајног система.</p> <p>Основна правила и тактика спортских игара.</p> <p>Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама.</p> <p>Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању.</p> <p>Превенција насиља у физичком васпитању и спорту.</p> <p>Решавање спорних ситуација.</p> <p>Коришћење писаних и електронских извора информација из области физичког васпитања и спорта.</p> <p>Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама.</p> <p>Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству, војсци, полицији и другим занимањима.</p> <p>Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).</p>
		Здравствено васпитање	<p>Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, склетно-мишићни и организам уопште.</p> <p>Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.</p> <p>Значај правилне исхране.</p> <p>Енергетски напици и њихова штетност.</p> <p>Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома.</p> <p>Значај вежбања у природи.</p> <p>Чување околине при вежбању.</p> <p>Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци</p> <p>Правилно конзумирање додатака исхрани.</p> <p>Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ФИЗИКУ

7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оforme основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.</p>	<p>-стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани - развијање функционалне писмености</p> <p>- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици</p> <p>- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона</p> <p>- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање</p> <p>- развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања</p> <p>- развијање логичког и апстрактног мишљења</p> <p>- схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења</p> <p>- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја</p> <p>- развијање способности за примену знања из физике</p> <p>- схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине</p> <p>- развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи</p> <p>- развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.</p>	<p>СИЛА И КРЕТАЊЕ</p> <p>КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА</p> <p>РАВНОТЕЖА ТЕЛА</p> <p>МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА</p> <p>ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ</p>	<p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. При изради програма узете су у обзир примедбе и сугестије наставника физике основних школа изречене на стручним скуповима и семинарима у оквиру разговора о програмима и настави физике у основним и средњим школама. Оне се могу сажети у следећем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● смањити укупну оптерећеност ученика ● растеретити важећи програм свих садржаја који нису примерени ● психофизичким могућностима ученика ● „вратити“ експеримент у наставу физике ● методски унапредити излагање програмских садржаја и ● извршити бољу корелацију редоследа излагања садржаја физике са ● математиком и предметима осталих природних наука. <p>Програм је по садржају, обиму и методском презентовању прилагођен ученицима основне школе.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ХЕМИЈУ
7. разред

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Циљ наставе хемије јесте да сви ученици стекну основну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа; да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима; развијање мотивисаности, заинтересованости за предметне садржаје, функционалне хемијске писмености, способности за извођење једноставних хемијских истраживања, логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу; развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација, свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу; развијање радозналости и потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и кроз то позитивног става према учењу хемије, свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији, разумевања промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона.</p>	<p>Задачи наставе хемије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – омогућити ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања; – омогућити ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, као и њен значај за развој различитих технологија и друштва уопште; – оспособити ученике да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина; – створити наставне ситуације у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе и при том развијати аналитичко мишљење и критички став у мишљењу; – створити наставне ситуације у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама; – оспособити ученике за извођење једноставних истраживања; – створити ситуације у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство у решавању теоријских и експерименталних проблема; – створити ситуације у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу; – омогућити ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и практично га примењују. 	<p>ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС (4) ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА (11) АТОМИ – НАЈМАЊЕ ЧЕСТИЦЕ ХЕМИЈСКИХ ЕЛЕМЕНАТА (9) АТОМИ, МОЛЕКУЛИ И ЈОНИ ИЗГРАЂУЈУ СУПСТАНЦЕ (12) ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ (11) ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ИЗРАЧУНАВАЊА (14) ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ. (11)</p>	<p>Наставне теме су логички распоређене, а обрађују садржаје из опште хемије. Ради лакшег разумевања наставник не треба да инсистира на детаљном знању теорије, већ да стави акценат на експериментални рад и примену стечених знања у пракси. Приликом израде планова рада (глобалног и оперативног) треба предвидети око 50% часова за обраду новог градива и око 50% за друге типове часова, укључујући и експерименталне вежбе. Вербално-текстуалне методе треба да буду мање заступљене, а предност треба дати практичном раду и демонстративно – илустративним методама.</p>

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА МАТЕМАТИКУ

7. разред

Циљ наставе математике у основној школи јесте да се ученици оспособе да : решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, изразе и образложе своје мишљење, усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву, за примену усвојених математичких знања у решавању задатака из животне праксе, доприносе развијању менталних способности, свестраном развоју личности ученика.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> • израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; • одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; • на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; • одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; • нацрта график функције $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; • примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама. • примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; • правилно користи геометријски прибор • трансформише збир, разлику и производ полинома; • примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; • растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); • примени трансформације полинома на решавање једначина. • примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; • израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; • конструише ортоцентар и тежиште троугла; • примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима. • примени својства централног и периферијског угла у кругу; • израчуна обим и површину круга и његових делова; • преслика дати геометријски објекат ротацијом • одређује средњу вредност, медијану и мод. 	Реални бројеви	<p>Увести појам квадрата рационалног броја и илустровати га површином квадрата.</p> <p>Представљање мерних бројева дужи на бројевној правој и долажења до сазнања о узајамно једнозначној вези између тачака на правој и реалних бројева.</p>
	Питагорина теорема	Питагорина теорема изражава једну значајну везу страница правоуглог троугла и има широке примене. Треба постићи увежбаност у њеној примени код разних фигура у којима се појављује правоугли троугао.
	Цели алгебарски изрази	Даљом изградњом појма степена долазимо до појма алгебарског израза. Посегно обрађујемо полиноме и операције са њима.
	Многоугао	Код многоугла обрадити зависност збира углова и броја дијагонала од броја његових страница, зависност међу елементима правилног многоугла.
	Обрада података	Координатни систем, координате тачке и растојање две тачке. Примери зависних величина.
	Круг	После увођења појмова централног и периферијског угла круга, централна тема треба да буде одређивање обима и површине круга.